

Prima instanță: Judecătoria Briceni
Judecător: V. Caduc
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: V. Gheorghieș, A. Albu, A. Toderaș

Dosarul nr. 2ra-325/16

DECIZIE

06 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea, Ala Cobăneanu,
Dumitru Mardari, Galina Stratulat,

examinînd recursul declarat de către Sîrghi Lidia,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sîrghi Lidia cu
privire la constatarea faptului represiunii politice,
împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2015, prin care
apelul declarat de Sîrghi Lidia a fost admis, s-a casat hotărîre Judecătoriei Briceni
din 07 august 2015 și s-a emis o nouă hotărîre prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 08 septembrie 2014, Sîrghi Lidia s-a adresat în instanța de judecată cu
cerere privind constatarea faptului represiunii politice.

În motivarea acțiunii a invocat reclamanta că la 22 decembrie 1969 tatăl său,
Russu Iosif a fost condamnat la 8 ani privațiune de libertate cu deportare pe termen
de doi ani, din motive religioase.

Indică reclamanta că la momentul condamnării Russu Iosif era căsătorit cu
Russu Vera, mama sa, conform certificatului de căsătorie nr. 33 din 09 decembrie
1967 eliberat de Primăria s. Corjeuți.

Sentința Judecătoriei Supreme a RSSM a devenit executorie la 10
septembrie 1969 , tatăl ei - Russu Iosif, fiind deportat în Tomsk în colonia cu regim
special, iar mama petiționarei Russu Vera de asemenea a fost deportată pe motive
politice cu părinții ei, Banariuc Dmitrii și Banariuc Anastasia în temeiul deciziei
organelor extrajudiciare și a plecat după tatăl ei în regiunea Tomsk.

Indică reclamanta că după eliberarea tatălui său din colonie, acesta urma să
execute pedeapsa complementară cu deportare pe un termen de doi ani.

În perioada executării pedepsei complementare Russu Iosif locuia împreună
în regiunea Tomsk cu Russu Vera, unde la 02 martie 1979, s-a născut petiționara
Rusu Lidia, certificat de naștere nr. 4 din 31 martie 1979, nașterea fiind înregistrată

la Colonia Vorgateor, satul Vorgateor, raionul Ciaipschii, regiunea Tomsk.

Sușține că s-a adresat către Procuratura Generală solicitând reabilitarea și eliberarea certificatului de reabilitare, Procuratura Generală însă, prin răspunsul din 01 august 2014 a refuzat reabilitarea, comunicându-i că reabilitează persoanele deportate doar în baza deciziilor adoptate de organele judiciare, părinții petiționarei fiind reabilitați, ei propunându-i-se să se adreseze în instanța de judecată pentru stabilirea faptului represiunii, pe motiv că nu sunt suficiente documente.

Cere Sîrghi Lidia stabilirea faptului că este victimă a represiunilor politice.

Prin hotărîrea Judecătorei Briceni din 07 august 2015, s-a respins cererea înaintată de Sîrghi Lidia.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2015 s-a admis apelul declarat de Sîrghi Lidia, s-a casat hotărîre Judecătorei Briceni din 07 august 2015 și s-a emis o nouă hotărîre prin care cererea înaintată de Sîrghi Lidia privind constatarea faptului represiunii politice a fost repinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 02 decembrie 2015, în termenul prevăzut de lege, Sîrghi Lidia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri, cu stabilirea faptului că este victimă a represiunilor politice .

În motivarea recursului a indicat, că nu este de acord cu decizia și hotărîrea menționată, deoarece sunt ilegale și neîntemeiate. Consideră recurenta că instanțele inferioare au aplicat eronat prevederile Legii nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Examinând înscrisurile anexate la dosar, Colegiul reține că decizia instanței de apel a fost pronunțată la 10 noiembrie 2015, iar recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus la 02 decembrie 2015, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului și verificând în limitele invocate în recurs legalitatea deciziei atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Sîrghi Lidia întemeiat și care urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și menținută hotărîrea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Din considerentul menționat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție recurge la examinarea propriu-zisă a cererii de recurs.

Astfel, după cum rezultă din materialele cauzei s-a constatat că Rusu - Sîrghi Lidia s-a născut la 02 martie 1979 în Colonia Vorgateor, satul Vorgateor, raionul Ciaipschii, regiunea Tomsk, conform certificatului de naștere I-OM N 405485 nr. 4 din 31 martie 1979 (f.d. 31), unde tatăl recurentei - Russu Iosif, la 22 decembrie 1969, fiind condamnat la 8 ani privațiune de libertate cu deportare pe un termen de

doi ani, din motive religioase, își executa pedeapsa complementară cu deportare pe un termen de doi ani.

La 01 august 2014, Procuratura Generală a Republicii Moldova la cererea înaintată către Rusu – Sîrghi Lidia cu privire la reabilitare i-a comunicat acesteia că soluționarea în limitele competenței Procuraturii Generale a chestiunii privind recunoașterea sa ca victimă a represiunilor politice nu este posibilă (f.d. 2).

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au emis hotărârile sus indicate.

Analizînd materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția instanței de apel este neîntemeiată, iar soluția instanței de fond este legală și întemeiată.

Conform art. 3 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, sînt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat.

În conformitate cu art. 5 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, cererea de reabilitare se depune de către persoana supusă represiunilor ori de către alte persoane fizice sau juridice la Procuratura Generală, în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele a), b).

Cererile de reabilitare se examinează în termen de trei luni de la data depunerii lor.

În conformitate cu art. 5² din Legea supra enunțată, Procuratura Generală, la cerere sau din oficiu, constată și verifică dosarele, asupra cărora au fost luate hotărîri ale organelor judiciare și extrajudiciare referitor la persoanele indicate la articolul 3 din prezenta lege, în modul stabilit prin ordinul Procurorului General.

În baza studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărîri ale organelor extrajudiciare, Procuratura Generală formulează o concluzie privind reabilitarea și eliberează certificatul respectiv.

Decizia Procuraturii Generale de a refuza reabilitarea în cazurile prevăzute la alineatul 2 al prezentului articol poate fi atacată în instanța judecătorească competentă.

În același timp stabilirea pe cale judiciară a faptului represiunilor politice, conform art. 6 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, poate avea loc în cazul în care materialele de arhivă privind represiunile politice nu s-au păstrat în urma expirării termenului de prescripție sau din alte cauze, stabilirea faptului represiunii politice se face pe cale judiciară.

Astfel din materialele cauzei și din probe administrate în cadrul examinării pricinii de către instanțele ierarhic inferioare de judecată rezultă că Sîrghi (Rusu) Lidia întrunește condițiile cu privire la declararea drept victimă a represiunilor politice, or nu există careva dubii referitor la deportarea lui Russu Iosif în r. Tomsk, Republica Sovietică Socialistă Federativă Rusă și nașterea Lidiei Sîrghi (Rusu) în locul de represiune, mama acesteia Russu Vera din cauza circumstanțelor create a fost impusă sau nevoită să-și urmeze soțul la locul de deținere specială.

Or, conform art. 2 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, victime ale represiunilor politice se consideră membrii familiei persoanelor supuse represiunilor, inclusiv copiii care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele, persoanele care au fost impuse sau nevoite să-și urmeze părinții, rudele, tutorii în exil ori la locul de deținere specială, sau rămase fără îngrijirea acestora, precum și copiii persoanelor executate în urma represiunilor politice.

Astfel, conform articolului enunțat, Sîrghi (Rusu) Lidia de “iure” este recunoscută drept victimă a represiunilor politice.

Or, implicit, aceasta nu poate pretinde pe cale judiciară la confirmarea calității ei de “victimă a represiunilor politice”

Mai mult, Colegiul relevă că reclamanta la înaintarea acțiunii a invocat temeiul de drept prevăzut de art. 281 CPC și anume constatarea, faptului represiunii politice a lui Sîrghi (Rusu) Lidia.

Curtea de Apel Chișinău însă, la pronunțarea deciziei contestate deși inițial a indicat că obiectul cererii înaintate de Sîrghi (Rusu) Lidia constituie constatarea faptului represiunilor politice, ulterior în motivarea soluției de respingere a cererii instanța a indicat că scopul acțiunii constituie stabilirea calității petiționarei de “victimă a represiunilor politice” .

Or, soluția instanței de apel este una eronată, în cazul în care a depășit limitele pretențiilor înaintate.

Este necesar a menționa că în conformitate cu art. 5² alin. (3) din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, decizia Procuraturii Generale de a refuza reabilitarea în cazurile prevăzute la alineatul 2 al prezentului articol poate fi atacată în instanța judecătorească competentă.

Ca consecință, legiuitorul a stabilit reguli certe în conformitate cu care în cazul refuzului de a primi cererea de reabilitare a persoanelor supuse represiunilor politice sau nesoluționarea acesteia poate fi atacată în instanța judecătorească competentă.

Reieșind din cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, Procuratura Generală a Republicii Moldova la cererea înaintată de către Rusu – Sîrghi Lidia cu privire la reabilitare i-a comunicat acesteia că soluționarea în limitele competenței Procuraturii Generale a chestiunii privind recunoașterea sa ca victimă a represiunilor politice nu este posibilă (f.d. 2).

Or, avînd în vedere materialul probator anexat la materialele cauzei care confirmă condamnarea tatălui petiționarei pe motive religioase și deportarea acestuia, și statutul Lidiei Sîrghi (Rusu) de “victimă a represiunilor politice”, recunoscut de “iure” prin art. 2 al Legii nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, rezultă că petiționara nu este lipsită de dreptul de a pretinde mai departe la procedura de reabilitare, instituită prin Capitolul II al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în special la depunerea cererii de reabilitare în adresa Procuraturii Generale, iar în caz de refuz la primirea cererii date sau nesoluționarea acesteia, petiționara nu este lipsită de dreptul de a-l contesta în ordinea contenciosului administrativ.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că prima instanță corect a concluzionat că Sîrghi (Rusu) Lidia urma să conteste refuzul sau nesoluționarea cererii de reabilitarea a Procuraturii Generale în ordinea Legii contenciosului administrativ.

În sensul celor expuse Colegiul mai menționează că la materialele pricinii este anexat și certificatul nr. 106 din 10 ianuarie 2013 eliberat de către Comisariatul de Poliție al Raionului Briceni, precum că cet. Rusu- Sîrghi Lidia s-a născut la 02 martie 1979 în Colonia Vorgateor, satul Vorgateor, raionul Ciampschii, regiunea Toms (f.d. 3) și legitimația nr. 378 din 10 ianuarie 2013 în conformitate cu care aceasta beneficiază de drepturile și compensațiile, stabilite în Legea Republicii Moldova privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (f.d. 28) or, mai mult ca atât din materialele cauzei, prevederile legale și circumstanțele stabilite cert rezultă că Sîrghi (Rusu) Lidia este victimă a represiunilor politice.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul, că hotărîrea primei instanțe este legală și întemeiată, iar decizia instanței de apel este greșită și neîntemeiată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Sîrghi (Rusu) Lidia, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Sîrghi (Rusu) Lidia.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2015 și se menține hotărîrea Judecătoriei Briceni din 07 august 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sîrghi Lidia cu privire la constatarea faptului represiunii politice.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Galina Stratulat